

# Inspelen op het weer met meerdere weerstations

**De vraag waarover elke hoofdgreenkeeper zich veel kopzorgen maakt, is: hoe kan ik met mijn werkzaamheden inspelen op de lokale weersomstandigheden? Een landelijk weerpraatje zegt nagenoeg niets over de weersomstandigheden op jouw golfbaan.**

TEKST: GERARD SCHOENAKER – FOTO'S: IPC GROENE RUIMTE, PATRICK MEDEMA



**O**p dinsdag 9 september meldt Helga van Leur van RTL dat de cycloon Hanna, die in de VS voor de nodige overlast heeft gezorgd, de oceaan is overgestoken en als een depressie voor de Britse eilanden ligt. De koers die deze depressie gaat varen, is nog niet bekend, waardoor de voorspelling voor drie dagen vooruit nog niet gegeven kan worden. Een half uur later meldt Erwin Kroll dat het weer de komende week zonnig en droog wordt. Kort gezegd, je kunt plannen wat je wilt, maar je kunt pas daadwerkelijk een planning maken als je 's morgens wakker wordt en door het raam naar buiten kijkt.

## Planning

Het plannen van onderhoudswerkzaamheden is niet altijd even simpel. Of het nu gaat om groot onderhoud van de fairways of een dressbeurt op de greens, alles valt of staat met de lokale weersomstandigheden. Eén dag in het voren plannen levert vaak al een probleem op, dus laat staan een week of zelfs een jaar in het voren. Wie kent het niet als de baan gesloten is wegens rijp en er een speler langskomt die zegt: goh, bij ons thuis vroom het niet. De komst van het internet en de mobiele telefonie heeft veel veranderd in ons denkpatroon. Naarmate de graad van informatie toeneemt, neemt voor de mens de feeling met de natuur af. Vroeger konden de mensen bijvoorbeeld aan allerlei tekens uit de natuur zien welk weer (op korte termijn) het zou worden. Ook nu zijn deze spreuken nog goed te gebruiken om een aanknopings-

punt te vinden om bepaalde werkzaamheden wel of niet uit te voeren.

## Eigen waarneming

De spreukenkalender geeft een indicatie voor de weersvoorspelling op de middellange en lange termijn. Noodzakelijk is het om te weten wat de weersvoorzichten doen op de korte termijn. De eenvoudigste manier om gegevens te verkrijgen, blijft altijd nog door zelf te meten. Het meten van het vochtgehalte, de regen, verdamping, temperatuur, het organische stofgehalte en de indringingsweerstand geeft al een veelfout aan informatie die je goed kunt gebruiken voor het dagelijks beheer. Daarnaast is kennis van de granulaire samenstelling van de toplaag wenselijk om goed te kunnen inspelen op de behoefte van de grasmat.

Het betrouwbaar kunnen meten van vochtgehalten in de bodem is een wens van veel greenkeepers. Vaak wordt de vochttoestand in de bodem visueel of op gevoel bepaald, al dan niet met een grondboor erbij. Anderzijds zijn bepaalde droogtegevoelige locaties op een baan maatgevend om te starten met een beregeningsprogramma. Door ervaring met de lokale omstandigheden kan het beregeningsstelsel geleidelijk aan worden ingesteld op de behoefte van elk individueel baanonderdeel. Bij de beslissing 'wel of niet water geven' geeft dus meestal ervaring en kennis van eigen terrein de doorslag. Een tensiometer, watermarkers of FD-sensoren die de beschikbare hoeveelheid bodemvocht voor de plant meten, kunnen hierbij een hulpmiddel zijn. In tegenstelling tot de tensiometer worden watermarkers en sensoren in de bodem geplaatst waardoor ze beschadigd kunnen worden tijdens bewerkingen.

## Referentieverdamping

Een andere methode die wordt toegepast is het beregenen op basis van referentieverdamping. Het is noodzakelijk om de millimeters water die in de

regenmeter worden opgevangen te verrekenen met de referentieverdamping, anders schuilt hier het gevaar dat er te snel te veel beregend wordt. Tijdens hoosbuien vloeit op glooiend terrein veel water weg naar lager gelegen delen. De rekenmodule voorziet hier niet in, waardoor het risico bestaat op verdroging van hoger gelegen baanonderdelen. Bij het zichtbaar worden van deze verdroging wordt al snel beregend zonder rekening te houden met de onderlinge verschillen in het terrein. Een logisch gevolg hiervan is dat in opgesloten laagtes het vilt toeneemt en beworteling afneemt; de plant zal hierdoor sneller om water gaan vragen. Het voortijdig toepassen van een waterpenetrant kan veel leed besparen.

## Schimmelziekten

Luchtvochtigheid en temperatuur hebben invloed op de ontwikkeling van schimmelziekten als dollarspot en fusarium. Over dollarspot is de laatste periode voldoende geschreven, maar een manier om de ziekte te bestrijden zonder het gebruik van chemische middelen werd niet genoemd. Wat wel vaststaat is dat de weersomstandigheden van grote invloed zijn op het ontstaan ervan en dat je de aantasting vaak op je klompen voelt aankomen. Als de dag- en de nachttemperatuur vanaf eind mei tot oktober hoog ligt gecombineerd met een relatief hoge luchtvochtigheid, kun je de klok er bijna op gelijk zetten dat binnen drie tot vijf dagen een dollarspotaantasting een feit is. Het is noodzakelijk om bij deze omstandigheden beheersmaatregelen te nemen om een mogelijke uitbraak al in de kiem te smoren, zonder direct gebruik te maken van bestrijdingsmiddelen. Bij een aantasting van fusarium is het niet anders. Een te hoge stikstofbemesting in het najaar gecombineerd met relatief hoge nachttemperaturen, natte omstandigheden en onvoldoende ventilatie maken

## Weerspreuken

### Januari

*Als in januari de vorst niet komen wil, dan is zij er zeker in april.  
Als het in januari mistig is, dan wordt de lente fris.  
Als het vriest op Driekoningendag (6 januari), dan vries het dertien weken lang.*

### Februari

*Op Romaldus (7 februari) storm en blazen, zal in mei het vee doen grazen.  
Klaar weer op St. Silvij (17 februari), het kan nog twee maanden winter zijn.  
St. Matthijs (24 februari) breekt het ijs, maar wil het ijs niet breken, dan vriest het nog zes weken.*

de greens extra kwetsbaar voor een uitbraak. De grasmat dient in beide gevallen zo kort mogelijk vochtig te blijven. Voorkomen is beter dan genezen.

## Klimaatverandering

Een van de belangrijkste factoren waar iedereen mee te maken heeft, is de verandering van het klimaat. Deze veranderingen zijn van grote invloed op de beheersmaatregelen die genomen moeten worden. Het gras groeide de afgelopen jaren tot december, en in februari konden de maaimachines weer uit het vet gehaald worden. Het probleem is dat we niet precies weten hoe hier mee om te gaan. Geven we wel of niet in de winter of vroege voorjaar een bemestingsgift? Wat gebeurt er met de grasplant na een gift als er toch nog een vorstperiode komt? Vragen die een stukje onzekerheid brengen wegens onwetendheid.

Het is in ieder geval het overwegen waard om eens na te denken over het feit dat in de afgelopen twee jaar in februari en maart het gras vlot groeide en in april en mei de groei niet doorzette. Als het gras in februari en maart





Een tensiometer die de beschikbare hoeveelheid bodemvocht voor de plant meet, helpt bij de beslissing 'wel of niet water geven'.



Voor de weersvooruitzichten op de korte termijn is zelf meten met meerdere weerstations de eenvoudigste manier.

groeit, waarom helpen we het dan niet een handje. De winst die met het herstel van de grasmat in deze periode geboekt wordt, betaalt zich vanzelf terug in april en mei.

### Weerstations

Een aantal jaren was het plaatsen van een weerstation op de golfbaan een heet onderwerp. Helaas vind ik op dit moment weinig terug in de media van ervaringen van gebruikers. Ik ben ervan overtuigd dat een weerstation een positieve inbreng kan leveren in de beheersmaatregelen die genomen moeten worden op een golfbaan. Maar er is een 'maar'. Eén weerstation is volgens mij niet voldoende, en wel om de reden dat er verschillende klimaten op een golfbaan aanwezig zijn. Klimaat heb je op verschillende niveaus. Als er over 'het klimaat' wordt gesproken, wordt meestal het macroklimaat bedoeld. Het macroklimaat is het gemiddelde weer over een flink gebied gedurende dertig jaar. Wanneer je naar het klimaat van een veel kleiner gebied gaat kijken, bijvoorbeeld een bos, spreken we van een mesoklimaat. Het klimaat in het bos is namelijk anders dan het klimaat buiten het bos; het waait in het bos bijvoorbeeld minder hard dan erbuiten. Je kunt zelfs kijken naar het klimaat van één enkele boom: de zuidkant van de stam is bijvoorbeeld warmer en droger dan de noordkant. Dit niveau noemen we microklimaat. Het is dus niet zo dat één weerstation

de klimatologische omstandigheden van de hele golfbaan weergeeft. Het plaatsen van meerdere weerstations is een passende oplossing. De volgende kenmerken bevestigen deze theorie.

- Tijdens een lichte periode van nachtvorst komt het vaak voor dat bepaalde uithoeken op een golfbaan bevroren zijn, terwijl dit op een andere locatie op hetzelfde terrein niet zo is.
- Een green die met de hellingshoek op het zuiden is gericht verdroogd sneller dan een green die noordelijk is gericht.
- De groei van het gras in het voorjaar komt op een green in het bos sneller opgang dan op een green in open terrein.
- Een green die in de luwte ligt is schimmelgevoeliger dan een green die in open terrein ligt.

### Buienradar

Het internet biedt ons tegenwoordig alle mogelijkheden om redelijk nauwkeurig een aantal uren in het voren naar de weersverwachting te kijken. Neem de buienradar, één klik op de weerkaart en je kunt zien of een bui al dan niet over jouw golfbaan komt. De buienradar is hierdoor prima te gebruiken bij het opstellen van een dagplanning. Indien je flexibel bent en de personele bezetting op orde hebt, kun je hier met alle werkzaamheden die enigszins weersafhankelijk zijn, gemakkelijk op inspelen. Stel je wilt

op donderdag bemesten en je ziet dat op woensdagmiddag een regengebied nadert, wijzig je planning dan en bemest op woensdag.

### Greencast

Een andere mogelijkheid om in te spelen op de weersverwachtingen is door gebruik te maken van de Engelse website [www.greencast.co.uk](http://www.greencast.co.uk). GreenCast is een hulpmiddel die ontwikkeld is door Syngenta om als leidraad te kunnen gebruiken voor het inzetten van bestrijdingsmiddelen. De website voorziet je onder andere van weersvooruitzichten, een prognose van ziekten en een spuitkalender. Het klimaat van de Britse eilanden is niet te vergelijken met ons klimaat, maar er zijn veel overeenkomsten op deze site die goed te gebruiken zijn in je dagelijkse planning. De voorspelling op deze site zijn met een vertraging van gemiddeld één dag goed in ons land toepasbaar. Het programma voorziet je van gegevens over bewolking, neerslag, minimale, maximale en bodemtemperatuur, luchtvochtigheid, wind en nachtvorst. Waarschuwingen worden tot vier dagen in het voren aangegeven. In Nederland hebben we helaas geen dergelijk programma die op grassportvelden is afgestemd. De vereniging 'meten is weten en gissen is missen' ([www.weerpaalleystad.nl](http://www.weerpaalleystad.nl)) geeft wel actuele data met betrekking tot gewastemperatuur, bodemtemperatuur, luchtvochtigheid, windsnelheid en neerslag. 🌧️